

Les 112 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord Fotograferen, צִילֵם {tzillem} [pi'el].

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מְצַלֵּם m ^e tzallem	צִילַמְתִּי tzillamti	אֶצַּלֵּם a ^t zallem	אֲנִי
Ik (v)	מְצַלֶּמֶת m ^e tzallèmèt	צִילַמְתִּי tzillamti	אֶצַּלֵּם a ^t zallem	אֲנִי
Jij (m)	מְצַלֵּם m ^e tzallem	צִילַמְתָּ tzillamtá	תִּצַּלֵּם t ^e tzallem	אַתָּה
Jij (v)	מְצַלֶּמֶת m ^e tzallèmèt	צִילַמְתְּ tzillamt	תִּצַּלְמִי t ^e tzalmie	אַתְּ
Hij	מְצַלֵּם m ^e tzallem	צִילֵם tzillem	יִצַּלֵּם y ^e tzallem	הוּא
Zij	מְצַלֶּמֶת m ^e tzallèmèt	צִילְמָה tzilmáh	תִּצַּלֵּם t ^e tzallem	הִיא
Wij (m)	מְצַלְמִים m ^e tzalmiem	צִילַמְנוּ tzillámnoe	נִצַּלֵּם n ^e tzallem	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְצַלְמוֹת m ^e tzalmot	צִילַמְנוּ tzillámnoe	נִצַּלֵּם n ^e tzallem	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְצַלְמִים m ^e tzalmiem	צִילַמְתֶּם tzillamtèm	תִּצַּלְמוּ t ^e tzalmoe	אַתֶּם
Jullie (v)	מְצַלְמוֹת m ^e tzalmot	צִילַמְתֶּן tzillamtèn	תִּצַּלְמוּ t ^e tzalmoe	אַתֶּן
Zij (m)	מְצַלְמִים m ^e tzalmiem	צִילְמוּ tzilmoe	יִצַּלְמוּ y ^e tzalmoe	הֵם
Zij (v)	מְצַלְמוֹת m ^e tzalmot	צִילְמוּ tzilmoe	יִצַּלְמוּ y ^e tzalmoe	הֵן

Gebiedende wijs: m צַלֵּם tzallem, v צַלְמִי tzalmie, mv צַלְמוּ tzalmoe, infinitief: לְצַלֵּם l^etzallem

Opdracht 2, Bijbel: Geef de uitspraak en vertaal (Genesis/Bereshiet 1:27; [Efemeride 644](#))

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ wayivrá èlohím èt há'ádám b^etsalmo

'en-hij-schiep God de-mens in-zijn-beeld', en God schiep de mens naar zijn beeld,

בְּצַלְמוֹ אֱלֹהִים בָּרָא אֶת־ b^etsèlèm èlohím bárá oto

'in-beeld [van] God hij-schiep hem, Hij schiep hem naar het beeld van God,

וַיִּזְכֹּר וַיִּבְרָא אֶת־מַנְדְּלִי וַיִּזְכֹּר וַיִּבְרָא אֶת־זָכָר. záchár oen^eqeváh bárá otám

Mannelijk en-vrouwelijk Hij-schiep hen, Hij schiep hen man(nelijk) en vrouw(elijk).

Opdracht 3: Vertaal en geef de uitspraak:

Fotografeer die auto! צַלֵּם אֶת הַמְּכוּנִית

Tzallem èt hamm^echoniet

Verkoopt u een digitale camera?

הֲאֵם אַתָּה מוֹכֵר אֶת מְצַלְמָה דִּיגִיטָלִית?

ha'iem attáh mocher èt matzlemáh digitáliet?

Ik fotografeer met mijn smartphone

אֲנִי מְצַלֵּם עִם הַטֵּלְפֹּן הַחֵכֶם שְׁלִי

anie m^etzallem iem hattèlèfon hècháchám

shèlie

זֹאת תְּמוּנָה רָעָה zot t^emoenáh rá'áh

Dit is een slechte afbeelding [foto]

הַתְּצַלֹּם שְׁלִי בְּאֵלְבוּם תְּמוּנַת שְׁלִי

hattatzloem shèlcha [shèlách] ba'albom

t^emoenat shèlie

Uw (m, v) foto is in mijn foto-album

הֲאֵם הָאִישׁ צַלֵּם עִיתוֹנוֹת?

ha'iem ha'iesh tzallám itonoet?

Is die man een persfotograaf?

Les 113 – Judaica 27 – Tishah be'Av (Treurdag om Jeruzalem)

De treurdag Tisha be'Av is deel van een treurtijd van drie weken in de zomervakantie, die begint met de lange vastendag van 17 Tammoez, de dag waarop in het jaar 70 Romeinse soldaten Jeruzalem binnenstroonden, en eindigt met de treurige vastendag Tisha be'Av. Een periode waarin velen treuren en zich onthouden van de genoegens van vlees en wijn.

Op Tisha be'Av (תְּשַׁעָה בְּאָב), dat is letterlijk: de negende van de maand Av, juli/augustus) treuren de Joden om de verwoesting van zowel de Eerste als de Tweede Tempel, respectievelijk in 568 BCE en 70 CE, en nog een aantal andere rampen die rond deze tijd van het jaar plaatsvonden.

Het is een van de vastendagen die worden genoemd in Zacharia 8:19, vastendagen die tot blijde feesten zullen worden.

Deze dag valt op 13 augustus 2024, 3 augustus 2025, 23 juli 2026 en 12 augustus 2027.

Het is voor religieuze Joden een dag van vasten en het zingen of lezen van Klaagliederen, die al op de vooravond begint. Ook delen van Job en Jeremia worden gelezen. De synagoge is op deze dag slechts zwak verlicht, net genoeg om te lezen, alle mooie kleden zijn weggehaald, talliet (gebedsmantel) en tefilin (gebedsriemen) ontbreken, er wordt

niet met elkaar gesproken, de Torah-rollen zijn omhuld met zwart doek, de meesten zitten op de grond of op lage bankjes en alleen de 'ner tamied' (een soort Godslamp) brandt.

De tempel betekent veel voor de Joden, het enige wat er nog van rest is de Kotel, de Westelijke Muur of Klaagmuur.

Op deze dag worden vooral de Klaagliederen van de profeet Jeremia voorgelezen. *'Hoe eenzaam zit zij neer, die stad, eens zo dichtbevolkt! Als een weduwe is zij geworden, zij die groot was onder de heidenvolken. Een vorstin onder de gewesten is verplicht tot herendienst'*. (Eicha - Klaagliederen 1:1 HSV)

Maar aan het einde van de vastentijd, 's middags, worden de Joden eraan herinnerd dat in deze tijd van het jaar ook de Messias zal komen.

In de weken erna worden als troost en bemoediging gedeelten uit de profeet Jesaja gelezen: Troost, troost mijn volk. (40:1-26).

Nu de Joden terugkeren naar Jeruzalem doet Tisha be'Av de hoop herleven op de bouw van de Derde Tempel en de komst van de Messias.

Op Tish'a BeAv gebeurden er vijf nationale rampen:

- In de tijd van Mozes, in 1312 BCE, accepteerden de Joden in de woestijn de schandalige lasterpraat van de twaalf spionnen, en het vonnis werd over hen geveld, dat hen verbood het Land Israël binnen te gaan. Numeri/Bamidbar 14:1-10.
- De Eerste Tempel, de Tempel van Salomo, werd na een belegering van twee jaar in 587 BCE verwoest door de Babyloniers, onder leiding van Neboechadnetsar. Veel Joden werden afgeslacht en miljoenen in ballingschap gedeporteerd.
- De Tweede Tempel werd in augustus 70 CE verwoest door de Romeinen, onder leiding van Titus. Ongeveer een miljoen Joden kwamen daarbij om en nog ongeveer een miljoen werden verbannen.
- De Bar Kochba opstand werd op 8 juli 135 neergeslagen door de legioenen van de Romeinse keizer Hadrianus. De stad Betar (de laatste grote vesting waar de Joden hadden standgehouden) werd veroverd en verwoest. Meer dan 500.000 Joden werden afgeslacht, waaronder de leiders Bar Kochba en Rabbi Akiva. Brieven van Bar Kochba werden in 1953 gevonden door archeoloog generaal Yigael Yadin, de eerste commandant van het Israëlische leger; zie de volgende les.
- Het Tempelplein en zijn omgeving werden vervolgens omgeploegd door de Romeinse commandant Turnus Rufus – een vervulling van de profetie in Micha 3:12. Jeruzalem werd herbouwd als een heidense stad, gewijd aan de Romeinse oppergod

De plundering van de gewijde voorwerpen van de tempel is afgebeeld op de Triomfboog van Titus in Rome.

Jupiter, en kreeg een nieuwe naam: *Aelia Capitolina*. De toegang daartoe was voor Joden verboden. Hadrianus veranderde ook de naam van de streek van 'Israël' in '*Palaestina*'.

Er gebeurden nog vele andere ongelukken en rampen in de Joodse geschiedenis op of omstreeks de Negende Av, waaronder:

- Paus Urbanus II riep in 1096 op tot de eerste kruistocht. Die begon op 9 Av en daarbij werden in Frankrijk en Duitsland tienduizenden Joden gedood en vele Joodse gemeenschappen vernietigd, terwijl de christenen door Europa naar het land Israël liepen om het te bevrijden van de moslims.
- In opdracht van koning Edward I kregen op 18 juli 1290 de Joden opdracht om Engeland te verlaten vóór Allerheiligen, 1 november.
- Op deze dag in 1306 werden de Joden uit Frankrijk verdreven.
- De Spaanse Inquisitie bereikte zijn hoogtepunt met de verdrijving van 75.000 Joden uit Spanje op Tisha Be'Av 1492, op de vlucht voor de Spaanse inquisitie.
- De Eerste Wereldoorlog brak uit op Tisha Be'Av in 1914, toen Rusland aan Duitsland de oorlog verklaarde. De Duitse rancune over deze oorlog kan mede gezien worden als de aanleiding voor de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust.
- Op 7 Av 1941 kreeg SS-Obergruppenführer Reinhard Heydrich opdracht van Goering tot het uitvoeren van de 'Endlösung', die op 2 augustus/9 Av werd goedgekeurd door de nazipartij. Precies een jaar later trad dit plan in werking en begon de Holocaust, waardoor bijna een derde deel van de Joden op de wereld werd gedood.
- Op 23 juli/9 Av begon de massale deportatie van

Joden uit het ghetto van Warschau naar het werk- en vernietigingskamp Treblinka.

- In 2005, op 10 Av, werden Joodse pioniers in de Gazastrook gedwongen hun huizen te verlaten om Gaza te kunnen overdragen aan de Palestijnse Arabieren. Die vernietigden de restanten van de vroegere Joodse gemeenschappen en maakten er terroristische trainingskampen en lanceerplaatsen voor raketten van.

De Westelijke Muur of Klaagmuur, een deel van de steunmuur rondom het Tempelplein in Jeruzalem. De onderste rijen stenen zijn geplaatst in opdracht van koning Herodes.

Woordenschat

כּוֹתֵל, כּוֹתֵל	<u>kotèl</u> (m)	Muur
הַכּוֹתֵל הַמְּעֻרְבִי	hakotèl hamma'aravie	Westelijke Muur, 'Klaagmuur'
חֻרְבַּן הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן	choerban habayit harishon	Vernietiging van het eerste Huis (Tempel)
חֻרְבַּן הַבַּיִת הַשֵּׁנִי	choerban habayit hashenie	Vernietiging van het tweede Huis
מִקְדָּשׁ; בַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ	miqdásh, bet hammiqdásh	Heiligdom, Tempel
נְהַר	náhár (m)	Rivier נְהַרוֹת n ^è hárot
צוֹם, צוֹם	tzám, tzoem [pa'al]	Vasten
צוֹם	tzom (m)	Vastendag, het vasten
קִינָה	qináh (v)	Klaaglied קִינוֹת qinot
תָּלָה	táláh [pa'al]	Ophangen
תְּשַׁעָה בְּאָב	tisháh be'áv	Negende [van de maand] Av
בָּכָה	bácháh [pa'al]	Wenen, huilen, schreien
צָחַק, שָׂחַק	tzáchaq (nieuw), sáchaq (oud) [pá'al]	Lachen
מָוֵת, מָוֵת	moet, met [pa'al]	Sterven, doodgaan
אָבַד, אִבַּד	ibed [pi'el]	Verliezen, vernietigen אִבַּד לֵאבֵד (inf)
זָכַר	záchar [pa'al]	Gedenken, herinneren
זִכָּר	zechèr (m)	Gedachtenis, herinnering, spoor

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord, בָּכָה bácháh [pa'al] Wenen, huilen (to cry).

De ה assimileert vaak. Controleer jezelf op de website <http://www.hebrew-verbs.co.il>

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon		
Ik (m)	.....	.....	אֶבְכֶּה èv'kèh	אֲנִי		
Ik (v)	.....	.....	.....	אֲנִי		
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה		
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ		
Hij	.....	.....	.....	הוּא		
Zij	בּוֹכָה bocháh	.....	.....	הִיא		
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ		
Wij (v)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ		
Jullie (m)	.....	בְּכִיתֶם b ^e chitèm	.....	אַתֶּם		
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן		
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם		
Zij (v)	.....	.....	יִבְכוּ yiv'koe	הֵן		
Geb. wijs: m:	.....	v:	.....	mv:	.....	Inf: לִבְכוֹת liv'kot

Opdracht 2: Bekijk de viering van Tisha be'Av :

<https://www.youtube.com/watch?v=KSqczf17KoE> Foto's over de betekenis van Tisha be'av

<https://www.youtube.com/watch?v=yMJ273Fz4cY> Zingen bij de Westelijke Muur, 2011.

Opdracht 3: Vertaal deze Bijbelteksten. Kijk even bij [Les 110](#), woordenlijst [Les 125](#)

עַל נְהָרוֹת, בְּבֹל שָׁם יִשְׁבְּנוּ, גַּם-בְּכִינוּ בְּזַכְרֵנוּ, אֶת-צִיּוֹן .....

.....
.....
.....

עַל-עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ, כְּנֹרֹתֵינוּ .....

.....
.....

אִם-אֲשַׁכַּחַר יְרוּשָׁלַם - תִּשְׁכַּח יְמֵינִי .....

.....
.....

Een paar regels uit Qohelet/Prediker 3

Voorgelezen: www.youtube.com/watch?v=o7MrThDCRuW

De klassieke Engelse uitvoering, Turn, turn, turn:

www.youtube.com/watch?v=WB6jhbtDUZE

עַת לְלֹדֶת, וְעַת לָמוֹת .....

.....
עַת לְבָכּוֹת, וְעַת לְשִׁחוּק .....

.....
עַת לְבַקֵּשׁ, וְעַת לְאָבֵד .....

.....
.....

July 23, 2000

Dry Bones

DryBones.com

Bronnen: beleven.org, <https://joshuataalent.com/4q/>; wikipedia.org; millon; JomJom, D. Hausdorf. Praisegate.com (foto 2); Ya'akov Kirschen (tekening).

Zie ook: in de volgende les 'Een van de meest verbazingwekkende wonderen in Israëls geschiedenis!'